

Een IAC in het gewoon basisonderwijs?

Wat zegt de overheid?¹

Een IAC is een leerprogramma op maat van een leerling **met een verslag voor toegang tot buitengewoon onderwijs**. De leerling is niet ingeschreven in het buitengewoon onderwijs, maar wel in het gewoon onderwijs. Het aangepast leerprogramma bevat leerdoelen op maat van de leerling. De klassenraad kiest deze doelen, in afstemming met de ouders en waar mogelijk ook met de leerling en met het CLB of met andere externe ondersteuners. Op afgesproken tijdstippen en wanneer nodig worden de doelen van het IAC aangepast. Dit gebeurt na evaluatie van de vooropgestelde doelen. Als een leerling een individueel aangepast curriculum volgt, moet de school dit melden in het centrale register van inschrijvingen (DISCIMUS). De leerdoelen zijn gericht op maximale ontplooiing van de leerling en op zo volwaardig mogelijke participatie aan het klas- en schoolgebeuren. Al naargelang de mogelijkheden en het toekomstperspectief van de leerling zijn de leerdoelen ook gericht op: maatschappelijke participatie met indien mogelijk gepaste ondersteuning; arbeidsdeelname in een omgeving die in gepaste ondersteuning voorziet; tewerkstelling in een omgeving die in gepaste ondersteuning voorziet; tewerkstelling in het gewone arbeidsmilieu; verdere studies.

Een leerling op school krijgt een M-verslag

De school start met het opstellen van een plan van aanpak.² Hij/zij blijft ingeschreven tot het verslag vervalt, t.t.z. tot de leerling het basisonderwijs verlaat.

Uitzondering hierbij is een reeds ingeschreven leerling met *gewijzigde noden*.

- Als de redelijke aanpassingen haalbaar zijn mét IAC houdt dit in dat men zich niet richt op het behalen van het normaal getuigschrift, maar wel individuele doelen nastreeft, het M-Verslag genereert ondersteuning.
- Zijn de redelijke aanpassingen niet haalbaar dan wordt de inschrijving ontbonden bij einde inschrijving (keuze ouders om naar Buo te gaan). De theoretische termijn is 1 maand, of vanaf het moment dat de leerling is ingeschreven in nieuwe school. In de praktijk kan deze leerling rechtmatig het schooljaar uitdoen. En wordt de leerling het volgende schooljaar ingeschreven onder ontbindende voorwaarden en dan start de procedure, leidend tot het beëindigen van de inschrijving.

Een leerling wordt in de school nieuw ingeschreven mét een M-verslag³

Met dit Verslag heeft de leerling recht op Buitengewoon Onderwijs, maar ook recht op een IAC in het Gewoon Onderwijs. Voorwaarde is wel dat de school **in de periode van 60 kalenderdagen na kennisname van het Verslag een afweging doet** en een overleg organiseert tussen Klassenraad, CLB en ouders. Dit gaat over een nieuwe inschrijving onder ontbindende voorwaarden.

Scenario's:

¹ <https://www.onderwijsinspectie.be/nl/individueel-aangepast-curriculum-iac-en-studiebekrachtiging>

² Een werkplan hoort binnen het gemeenschappelijk curriculum (fase 2). We spreken over een plan van aanpak binnen fase 3 v.h. zorgcontinuüm. Een handelingsplan hoort binnen het buitengewoon onderwijs.

³ <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14368#9-1-6>

1. redelijke aanpassingen zijn haalbaar zonder IAC, (dus gericht op behalen van normaal getuigschrift) het verslag wordt door het CLB omgezet in een Gemotiveerd verslag.
2. redelijke aanpassingen zijn haalbaar mét IAC (dit houdt in dat men zich niet richt op het behalen van het normaal getuigschrift, maar wel individuele doelen nastreeft), het M-Verslag genereert Ondersteuning. De school start met de opmaak van een plan van aanpak.
3. redelijke aanpassingen zijn niet haalbaar, de inschrijving wordt ontbonden (termijn binnen 1 maand of vanaf moment dat leerling is ingeschreven in nieuwe school).

Een plan bij een individueel aangepast curriculum in zes stappen.

De leerling verlaat (deels) het gemeenschappelijk curriculum⁴. Een individueel aangepast curriculum (IAC) wil zeggen dat leerdoelen op maat van de leerling worden opgesteld en hij/zij de (minimum)doelen⁵ van het gemeenschappelijk curriculum niet hoeft te halen. We vertragen niet meer binnen de leerplandoelen maar we maken een keuze van haalbare (bestaande) doelen binnen de verschillende leergebieden. Je volgt de pdca-cirkel en vertrekt van de planfase. Deze fase kost tijd en bestaat uit een aantal denkstappen. We gaan dus samen een plan maken!

Stap 1 Leergebieden bepalen (inclusief leergebiedoverschrijdende items ICT, leren leren ...)

Zijn er leergebieden waarin we moeten dispensereren? Vb. LO voor kind met fysieke beperking. We houden aandacht voor alle leergebieden! Kies je voor de doelen van de klas of voor een groepswerkplan (bepaalde kinderen die werken met selectie van doelen) dan noteer je dit als dusdanig bij het leergebied (vb. zie GWP MMWT).

Stap 2 Gemeenschappelijk versus individueel

Welk leergebied kan in gemeenschappelijkheid worden behandeld en welk individueel? We kiezen steeds om wat met de klasgroep haalbaar is te blijven doen! Individueel werken vergt een graad van zelfsturing waarover veel (jongere) kinderen nog niet beschikken, hier zal aangepaste instructie en sturing nodig zijn alsook een haalbare oefentijd voor de leerling.

Stap 3 We kiezen haalbare doelen maar blijven niet hangen in deze doelenfase!

Een goed advies is om per leergebied in te zetten op **doelen** (eindtermen, ontwikkelingsdoelen gewoon kleuteronderwijs of ontwikkelingsdoelen buitengewoon onderwijs). Maak een selectie van een "aantal" doelen, maak geen lijst. Het gekozen doel is een probleem van het kind dat je omzet in een leerdoel dat aansluit bij de aangrenzende ontwikkelzone van het kind. Dit vereist een beginsituatie van de leerling op niveau van "beheersing" (wat kan het kind **wel** op gebied van getallen, bewerkingen...etc). Het kan best zijn dat je binnen het leergebied wiskunde dispenseert voor meetkunde en enkel werkt rond getallen, bewerkingen, wegen en meten.

Stap 4 We noteren per gekozen doel de randvoorwaarden

- Welke opdracht past bij het kennisniveau van het kind?
- Welke instructie is er nodig (rekening houden met abstractieniveau en de instructieafhankelijkheid van het kind).

⁴ In het M-decreet wordt het gemeenschappelijk curriculum omschreven als: 'de goedgekeurde leerplannen die ten minste herkenbaar de doelen bevatten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven en de schoolgebonden planning voor het nastreven van de leergebiedoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen'.

⁵ Eindtermen en ontwikkelingsdoelen zijn de door de overheid bepaalde minimumdoelen van ons onderwijs. Ze bepalen voor de leerlingenpopulatie in het gewoon lager onderwijs (...) een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes.

- Welk materiaal is nodig?
- Kan ICT ondersteunen bij deelaspecten?

Stap 5 We noteren hoe we de concrete acties gaan organiseren in een weekschema

- Plan 1 of meer momenten waarbij nieuwe leerstof wordt aangeboden (instructie) en bepaal wie dat doet.
- Plan andere werk sessies in en organiseer hoe de instructie, sturing en feedback zal gegeven worden (inoefenen) en plan wie dat doet.
- Plan welke hulp hier voor nodig is van collega's (ses, ondersteuner), welk materiaal je nodig hebt (indien je traint rond prille geletterdheid geef je ook materiaal dat in deze ontwikkelingsfase van het kind wordt voorzien).
- Plan wie wanneer doelen evalueert (tussentijds en na 3 maand via MDO), let op alle medewerkers noteren in één document (zie stap 1 evaluatie en bijsturen).
- Plan hoe je ouders betreft in deze evaluatie
- Vergeet niet dat je een met een IAC een inspanningsverplichting hebt om doelen na te streven die je als team hebt gekozen, het niet bereiken van doelen is geen "falen" maar een signaal om de doelen bij te stellen.
- Vertrek van het wenselijk droomscenario en werk naar haalbaarheid, het is de bedoeling dat je met dit plan ook de redelijkheid en haalbaarheid illustreert van de genomen maatregelen als team en ook naar ouders toe.
- Maak dit als je wenst op papier en hang het zichtbaar in je klas. Voorzie ruimte om te evalueren, indien je wenst in één jaardocument of per 3 maand. Upload in Smartschool kan ook na de evaluatie, verwijs in smartschool naar de bijlage.

Stap 6 Een weekschema/plan omvat tevens 'wacht- en rustmomenten'

De realiteit leert ons dat de actieve leermomenten (instructie en oefenen) door de instructienoden van het kind niet het hele rooster omvatten. Er is de rest van de klas en dat is realiteit! Voorzie dus in het rooster andere zinvolle activiteiten en ja dat kan ook een kleurplaat zijn of software in spelvorm. We werken van wenselijk naar haalbaar. Bekijk ook of meer bewegingslessen mogelijk zijn of werk klasdoorbrekend indien mogelijk.

Checklist voor de leerkracht.

- **Tijd van jezelf?** Je weet uit je actieplan wat je zelf moet gaan doen. Dit heb je immers mee bedacht! Jammer genoeg, dringt dat meestal niet meteen door. Het is vaak een verrassing dat je dan 'ineens' ander werk moet laten liggen.
- **Tijd van je medewerkers?** De collega's die samen met jou het plan uitvoeren moeten even gemotiveerd zijn. Als je bij de taken die je opschrijft al bepaalde mensen op het oog hebt, is dat niet voor niets.
- **Tijd van ondersteuners?** In elk plan heb je ondersteuning nodig, van de ICT-collega of van de ondersteuner. Breng in kaart wie je wanneer waarvoor nodig hebt. Breng hen tijdig op de hoogte.
- **Spullen?** Denk ook aan materiële zaken. Het zijn vaak kleine dingen, maar stomvervelend als je erop moet wachten. Vraag dit soort spullen dus ook tijdig aan. Neem het als taak op in je plan van aanpak. Stuur de mensen die erover beslissen een duidelijke mail met wat je precies nodig hebt, wanneer je het wilt hebben, waar het moet worden voorzien en vooral waarvoor je het nodig hebt.

- **Bevoegdheden en verantwoordelijkheden?** Waarvoor ben ik precies verantwoordelijk in dit plan? En ben ik ook bevoegd om dat te regelen? Mag ik beslissen over de planning, de middelen, inzet van anderen,...

Uitvoeren, dan evalueren en bijsturen in zes stappen

Goede voorbereiding is het halve werk. Hieronder volgen 6 stappen voor het uitvoeren van een evaluatie.

Stap 1 Maak een evaluatieplan op voorhand!

Een evaluatieplan is een kort plan van aanpak voor de evaluatie. Hierin is beschreven voor wie de rapportage over de evaluatie bestemd. Op welke hoofdvragen moet de evaluatie antwoord geven? Welke informatie is nodig om de hoofdvragen te beantwoorden? Op welke manier gaan we de gegevens verzamelen? Wie gaat de evaluatie uitvoeren?

Stap 2 Reserveer tijd

Op basis van het evaluatieplan kunt u inschatten hoeveel menskracht de evaluatie tijdens de uitvoering en erna kost. Houd rekening met de tijd die nodig is voor dataverzameling en rapportage.

Stap 3 Verdeel taken

U maakt heldere afspraken met de andere collega's, de zorgcoördinator, de ondersteuner en de CLB-medewerker van wie een bijdrage gewenst is.

Stap 4 Kies evaluatiemethode

Bekijken we enkel of een doel behaal is of kijken we breder? Met welke hulp, wat ging zelfstandig wat met hulp?

Stap 5 Voer evaluatie uit

De benodigde gegevens worden verzameld, verwerkt, geïnterpreteerd en overzichtelijk samengevat. Het gaat over systematisch observeren, reflecteren en instant bijstellen.

Stap 6 Rapporteer en communiceer op een MDO en stuur samen bij

Denk goed na over de manier waarop u de resultaten wilt presenteren: wilt u informeren, stimuleren of commentaar en advies vragen? Wat is de kern van de boodschap? Doel is niet om vast te stellen maar om het plan haalbaar te maken. We plannen communicatie met ouders.

- Zijn de in het plan geplande activiteiten (voor de hele groep/subgroepen/individueel) afgerond? Zo nee, wat is hiervan de oorzaak?
- Zijn de in het (groepswerk)plan gestelde doelen bereikt? Wat is de oorzaak dat doelen niet bereikt zijn? Welke factoren in de instructie, leeromgeving, begeleiding hebben bijgedragen aan het niet bereiken van de doelen? Waren de doelen realistisch (te hoog of te laag)? Wat betekent dit voor de doelen die we nu gaan nastreven?
- Heeft de leerling geprofiteerd van de aanpak en het aanbod? Wat zijn de behaalde resultaten?
- Wordt de aanpak of het aanbod de komende periode voortgezet of afgebouwd? Welke aanpassingen zijn de komende periode nodig in het aanbod, de aanpak en/of de leeromgeving?